

stoljeća (Maria Adelaide Salvador Marques, Lisboa), *Aktivna uloga žene. Istraživanje »Aucassina i Nicolette«* (Elisabeth Schreiner, Salzburg); *Fizička i psihička izolacija žene u pučkoj knjizi. Uz motiv Genoveve* (Elizabeth Zacherl, Salzburg); *Simbol Šeherezade u pučkim knjigama* (Mircea Anghelescu, Bucuresti); *Pučka knjiga o Fortunatu i njegovim sinovima kao priprema za roman* (Renate Noll-Wiemann, Uelzen); *Nezahvalna žena i vjerni ljubavnici u dva talijanska pučka spjeva 16. stoljeća* (Adelaide Fiocchi, Salzburg); *O recepciji Bertolda* (Irmgard Lackner, Salzburg).

Uz studije i uz objavljenu građu zainteresirani mogu naći navedenu bogatu literaturu. Iako se napominje da obje serije obrađuju slabo istraženo i zanemareno područje pučke knjige, pokazuje se da je literatura bogatija od očekivanja. Kad se ima na umu istraživanje pučkih tekstova, tada je razumljivo nezadovoljstvo onim što je u odnosu na obilje građe do sada učinjeno kako bi ta građa postala pristupačna za dalja istraživanja.

Broj dosadašnjih studijskih radova iz područja pučke književnosti, i to ne samo romanskih naroda, pokazuje se neusuglašenim s čestim isticanjem da je područje pučke književnosti slabo istraženo. Suština nezadovoljstva, dakle, ne proizlazi prvenstveno iz količine neobrađene građe, nego bih prije rekla da dublje korijenje tom nezadovoljstvu leži u teorijskom pristupu pučkoj književnosti. Upravo teorijska pitanja vezana uz istraživački rad na tom području pružaju puno razloga da se od budućih radova mnogo očekuje. Pokrenuta serija »Berichte...« i »Texte...« Internacionalnog radnog udruženja za istraživanje romanske pučke knjige — umnogome pruža zanimljive, vrijedne i stimulativne odgovore na trajna pitanja.

Divna Zečević

Wolfgang Steinitz, Ostjakologische Arbeiten, Band IV. Beiträge zur Sprachwissenschaft und Ethnographie, Für die Herausgabe wissenschaftlich bearbeitet von Ewald Lang, Gert Sauer und Renate Steinitz, Akadémiai Kiadó, Budapest 1980, 498 str.

Izdavač Akadémiai Kiadó iz Budimpešte objavio je i četvrti svezak ostjakoloških radova Wolfganga Steinitz. Tim izdanjem u potpunosti je zaokruženo znanstveno djelo autora koji je preminuo 1967. godine. (O prva dva dijela izdanja njegovih studija izvijestili smo u »Narodnoj umjetnosti« br. 14, 1977).

Steinitzove monografije namijenjene su u prvom redu fino-ugristima, no kako ga je pri istraživanju vodio gotovo podjednak interes za etnologiju i lingvistiku, valja naslutiti i dosta širok krug poklonika njegovih studija.

Premda je i ova knjiga, kao i one prethodne, vrlo opširna, ona obuhvaća tek izbor manje dostupnih Steinitzovih radova. Pretežan dio tekstova ove publikacije autorove su lingvističke studije, a etnografske priloge ću izdvojiti da ne promaknu našoj pažnji. Vezani su uz Ostjake (ili Hante), kojih je prema autorovoj procjeni prije drugog svjetskog rata bilo oko 23.000.

Uvodna studija je omiljela etnološka tema: totemizam kod sibirskih Ostjaka. U drugom prilogu, *Od medvjede pjesme do pjesme o Lenjinu*, autor govori o žanru pjesama o životinjama u običajnom kontekstu, o paralelizmu među spomenutim pjesmama i o vitalnosti usmene poezije. Nadalje, tu su priloz i jednom nalazu ostjačke priče u rukopisu M. A. Castrensa, o tabu jeziku i žargonu lovaca, o srodničkim terminima u fino-ugarskom sistemu.

Ovom izdanju pridodani su i zanimljivi dnevnički ekspedicije iz 1935. g. kao i autorov precizan popis materijala donesenog s te ekspedicije. Registar mjesta (posjetio je 66 lokaliteta), izbor fotografija i korespondencija autorova otkriva

nam istraživača čiji se rezultati rada i uz moderna tehnička pomagala jedva mogu doseći.

Nives Ritig-Beljak

Ballads and Ballad Research. Selected Papers of the International Conference on Nordic and Anglo-American Ballad Research, Edited by **Patricia Conroy**, University of Washington, Seattle 1978, 268 str.

Ovo izdanje obuhvaća 24 referata o baladama i istraživanju balada, održanih u Seattlu (Washington) 1977. g. Tamošnje sveučilište potaklo je ovaj znanstveni skup, koji se, sudeći po objavljenim prilogima, bavio istraživanjem porijekla balada, baladama kao usmenom tradicijom, jezikom balada, motivima i temama balada, sakupljanjem i klasifikacijom balada te poviješću i nasljeđivanjem balada. Ove raznovrsne i vrlo stručno obrađene teme nisu upućene samo poznavateljima nordijske i angloameričke književnosti i folkloru, već je to vrlo sadržajan materijal za sve komparativiste. Nekoliko priloga seže i u krug španjolske usmene književnosti.

Referat D. Colberta *Danska balada o ženi u sjenici* govori o izvornom tipu grupe balada koje je autor zbog karakterističnog početka izdvojio i nazvao baladama o ženi u sjenici. Autor prepoznaje u danskoj usmenoj poeziji četiri motiva koji variraju u toj grupi balada, sličnih francuskim *chanson d'histoire*, pa postavlja pitanje utjecaja te francuske balade na dansku usmenu baladu.

A. Bohnet diskutira o srednjovjekovnoj plesnoj pjesmi *A Ventrade del tens clar* (mogli bismo je nazvati i francusko-engleskom dvorskom pjesmom) i još nekim oblicima koje istraživači obično nazivaju baladama. V. Ólason daje sažet prikaz balada i romanca srednjovjekovnog Islanda. Prvi zapisi tamošnjih balada potječu iz 17. st.

S. F. D. Hughes govori o srodstvu među pojedinim žanrovima islandske usmene poezije (rimur, *mansöngur* i dr.).

D. Ward pokušava u svom referatu *Podrijetlo balade: gradska ili seoska lokacija* sociološkim pristupom osviežiti stari problem vezan uz podrijetlo balada. Polemizira s Vargyasovim stavom o baladi kao kreaciji francuskih seljaka u četrnaestom stoljeću.

U okviru tema o usmenoj tradiciji E. Richmond govori o baladnom sroku i ponovnoj kreaciji balada. H. O. Nygard daje prilog o rekolekcioniranoj zbirci balada gospođe Brown (originalna zbirka je iz 18. st.).

Zanimljiv i nadasve moderan prilog Suzanne Petersen govori o kompjutorskoj analizi mehanizma usmenog prenošenja poezije, na primjerima iz španjolske usmene književnosti.

O. R. Ochrymowicz javlja se prilogom *Usmena kompozicija i umjetnička sloboda u tradicijskoj poeziji Španjolske*.

Njemački istraživač danskih balada O. Holzapfel drži referat *Skandinavski narodni baladni simboli, epske formule i verbalna tradicija*.

W. E. H. Nicolaisen pokušava odgovoriti na pitanje koliko je gradacijsko ponavljanje gradacijsko. Riječ je o usmenoj tehnici tih anglo-američkih »incremental« balada.

D. W. Foster posvećuje svoj referat završnom stavku u ranoj španjolskoj baladi. J. D. Niles u prilogu *Tradicijska balada i njena maska* govori o razvoju balade Tam Lin (Child 39).

Nabrojiti ću i priloge iz odjeljka o motivima i tematici balada. Eleanor Long analizira američku baladu *Mladiću, čini mi se da umireš*.

R. D. Renwick govori o baladi *Smioni ribar*, koja mu pruža mogućnost da upozori na nekoliko simboličkih aspekata britanskog folkloru.